

Branchebeschrijving groothandel

09

Nicole Braams, Peter Daniëls, Cees Steenlage, Noortje Urlings

Publicatiedatum CBS-website: 13 mei 2009

Verklaring van tekens

.	= gegevens ontbreken
*	= voorlopig cijfer
x	= geheim
–	= nihil
–	= (indien voorkomend tussen twee getallen) tot en met
0 (0,0)	= het getal is kleiner dan de helft van de gekozen eenheid
niets (blank)	= een cijfer kan op logische gronden niet voorkomen
2007–2008	= 2007 tot en met 2008
2007/2008	= het gemiddelde over de jaren 2007 tot en met 2008
2007/'08	= oogstjaar, boekjaar, schooljaar enz., beginnend in 2007 en eindigend in 2008
2003/'06–2007/'08	= oogstjaar, boekjaar enz., 2003/'06 tot en met 2007/'08

In geval van afronding kan het voorkomen dat het weergegeven totaal niet overeenstemt met de som van de getallen.

Colofon

Uitgever

Centraal Bureau voor de Statistiek
Henri Faasdreef 312
2492 JP Den Haag

Prepress

Centraal Bureau voor de Statistiek - Grafimediaf

Omslag

TelDesign, Rotterdam

Inlichtingen

Tel. (088) 570 70 70
Fax (070) 337 59 94
Via contactformulier: www.cbs.nl/infoservice

Bestellingen

E-mail: verkoop@cbs.nl
Fax (045) 570 62 68

Internet

www.cbs.nl

1. Inleiding

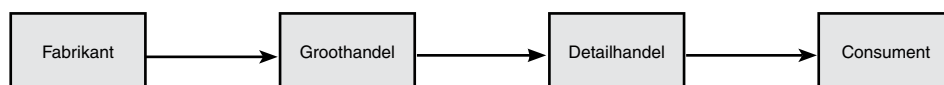
De groothandel heeft als schakel in de distributieketen van fabrikant naar consument een belangrijke koppel- en bufferfunctie in de economie. Vanuit het grote en verspreide aanbod van fabrikanten verschaft de groothandel een overzichtelijk assortiment aan zijn afnemers. Voor specifieke wensen van afnemers zoekt de groothandel ook heel gericht in het aanbod van fabrikanten. De groothandel fungeert bovendien als buffer door de periode tussen het gereed komen van producten van fabrikanten en het aanschaffen hiervan door afnemers te overbruggen. Groothandelaren opereren daarbij veelal over landsgrenzen heen.

Deze publicatie geeft een beschrijving van deze branche op basis van cijfers over de verslagjaren 2003 tot en met 2008. In de publicatie wordt eerst aangegeven wat er onder groothandel wordt verstaan. Vervolgens wordt er ingegaan op veranderingen in de branche. Dit wordt gevolgd door het weergeven van de (ontwikkeling van de) omzet. Daarop worden de bedrijfslasten en -opbrengsten tegen elkaar afgezet. De publicatie eindigt met het beschrijven van het aantal bedrijven, vestigingen en banen en het arbeidsvolume.

2. Omschrijving: schakel in de distributieketen

Tot de branche groothandel behoren bedrijven die hun hoofdactiviteit hebben op het gebied van de wederverkoop (verkoop zonder aanbrengen van veranderingen) van nieuwe en gebruikte goederen aan de detailhandel, aan industriële en andere bedrijfsmatige gebruikers of aan andere groothandelaren (figuur 1). De groothandel biedt naast een assortiment van goederen, ook een pakket van bijbehorende diensten aan, zoals logistieke diensten, financiering, scholing en pre- en aftersales services. Voorbeelden van presales services zijn marktonderzoek en promotie. Een helpdesk en een klankbord zijn voorbeelden van aftersales services.

1. Traditionele distributieketen van fabrikant naar consument

De groothandel wordt in deze publicatie onderscheiden naar de groothandel in consumtengoederen, in kapitaalgoederen, in grondstoffen, halffabricaten en bouwmaterialen en in overige goederen. In staat 1 staat een beschrijving van deze onderdelen.

Staat 1 Beschrijving groothandel

Groothandelstakken	Beschrijving	SBI
Totale groothandel	Groothandel excl. handelsbemiddeling	51 ¹⁾
Consumentengoederen	Voedings- en genotsmiddelen	513
	Consumentenartikelen	514
Kapitaalgoederen	Machines, apparaten en toebehoren	518
Grondstoffen, halffabricaten en bouwmaterialen	Landbouwproducten en levende dieren	512
	Intermediaire goederen, afval en schroot	515
Overige goederen	Overige goederen	519

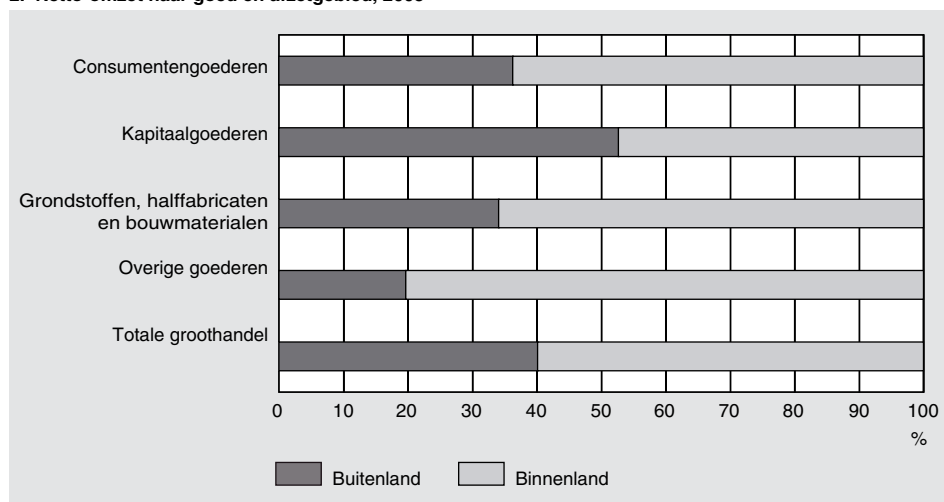
¹⁾ Sbi 51 heeft officieel betrekking op 'Groothandel en handelsbemiddeling'. Deze publicatie behandelt de groothandel en laat cijfers van de handelsbemiddeling buiten beschouwing. De cijfers die op StatLine in de tabel 'Groothandel en handelsbemiddeling; arbeids- en financiële gegevens' gepubliceerd worden zijn inclusief handelsbemiddeling.

3. Verandering van de branche: groothandel internationaliseert

In de groothandel vinden er de laatste jaren veel ontwikkelingen plaats, zoals internationalisering en toenemende invloed van technologie.

Internationaal gezien is de groothandel erg belangrijk. De groothandel realiseert bijna 40 procent van de netto-omzet¹⁾ uit export. Zo behaalt de groothandel in kapitaalgoederen meer dan 50 procent van de omzet in het buitenland. Daarmee is vooral deze groothandelstak sterk internationaal georiënteerd. De groothandel levert verder een grote bijdrage aan de Nederlandse omzet in het buitenland.

2. Netto-omzet naar goed en afzetgebied, 2005

Daarnaast neemt de invloed van technologie in de groothandel toe, vooral het gebruik van internet in het logistieke proces²⁾. Vrijwel alle bedrijven in de groothandel maken gebruik van internet. In 2006 heeft 39 procent van de bedrijven in de groothandel gebruik gemaakt van internet voor het verkopen van goederen en diensten. Voor het inkopen van goederen en diensten gebruikte 48 procent van de bedrijven in de groothandel internet.

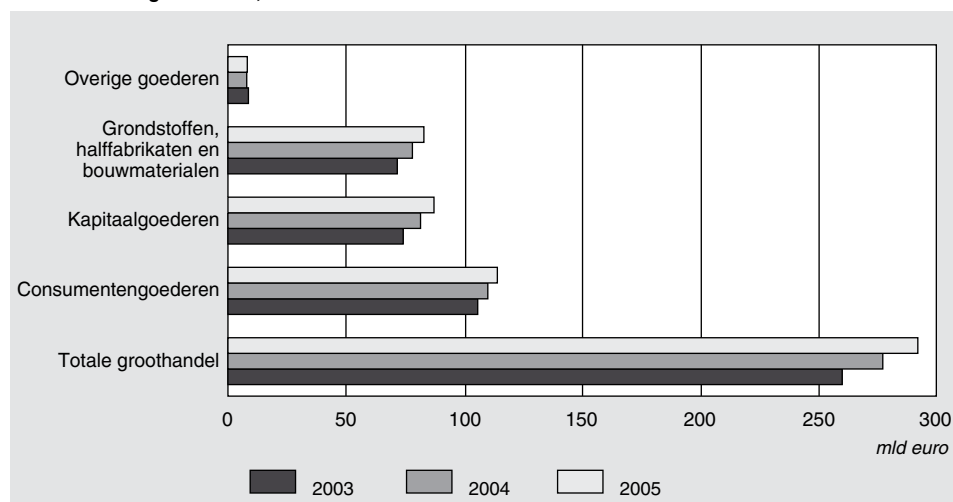
¹⁾ Netto-omzet is de opbrengst, exclusief btw, uit verkoop van goederen en diensten aan derden na aftrek van kortingen, bonussen, statiegeld en doorberekende vrachtkosten. Derden zijn particulieren danwel bedrijven buiten het (Nederlandse deel van het) eigen concernverband.

²⁾ Ministerie van Economische Zaken (2005), Groothandelsnotitie: Een verkenning van de positie van de groothandel

4. Omzet: stijging zet door

De netto-omzet van de totale groothandel is tussen 2003 en 2005 gestegen van 260 miljard euro tot 292 miljard euro. Dit is een toename van ruim 12,4 procent. De groothandel in kapitaalgoederen liet procentueel de grootste stijging van de netto-omzet zien, namelijk 17,5 procent. De groothandel in overige goederen is de enige groothandelstak waarvan de netto-omzet is afgenomen. De netto-omzet daalde van 8,6 miljard euro naar 8,1 miljard euro.

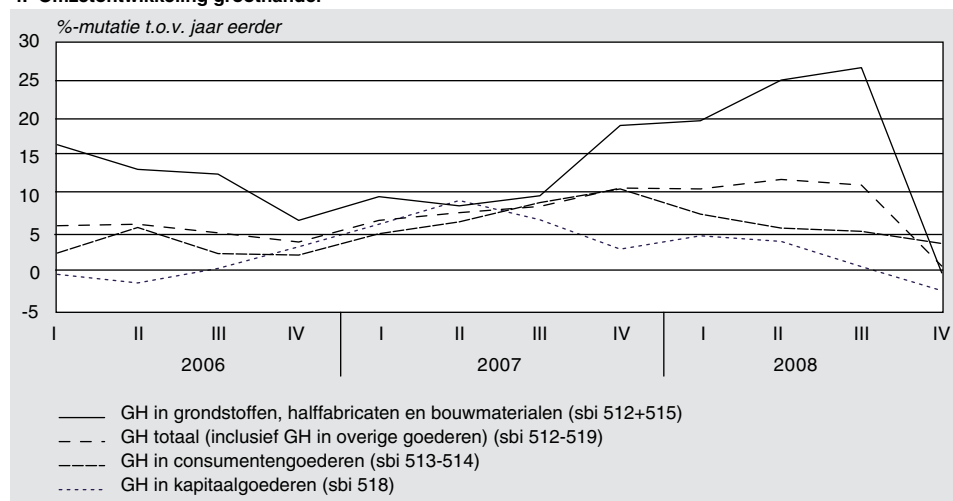
3. Netto-omzet groothandel, 2003-2005

De toename van de netto-omzet voor de totale groothandel zette in de jaren 2006, 2007 en 2008 door. In 2006 bedroeg de omzettoename 5,5 procent en in 2007 en 2008 bijna 9 procent. Vooral de groothandel in grondstoffen, halffabrikaten en bouwmaterialen laat in 2008 een sterke toename van de omzet zien. De netto-omzet groeide voor deze branche met 17,6 procent ten opzichte van dezelfde periode in 2007. Voor de meeste goederen die in deze branche worden verhandeld, zoals olie, granen, maïs en rijst, waren er gemiddeld in 2008 forse prijsstijgingen. Voor de overige groothandelstakken lag de groei van de netto-omzet duidelijk lager. De omzettoename van de grootste groothandelstak, die in consumentengoederen, bedroeg in 2008 bijna 6 procent. Met nog geen 2 procent had de groothandel in kapitaalgoederen de laagste groei in die periode.

De ontwikkeling van de netto-omzet voor de totale groothandel lag daarbij niet in alle kwar-

4. Omzetontwikkeling groothandel

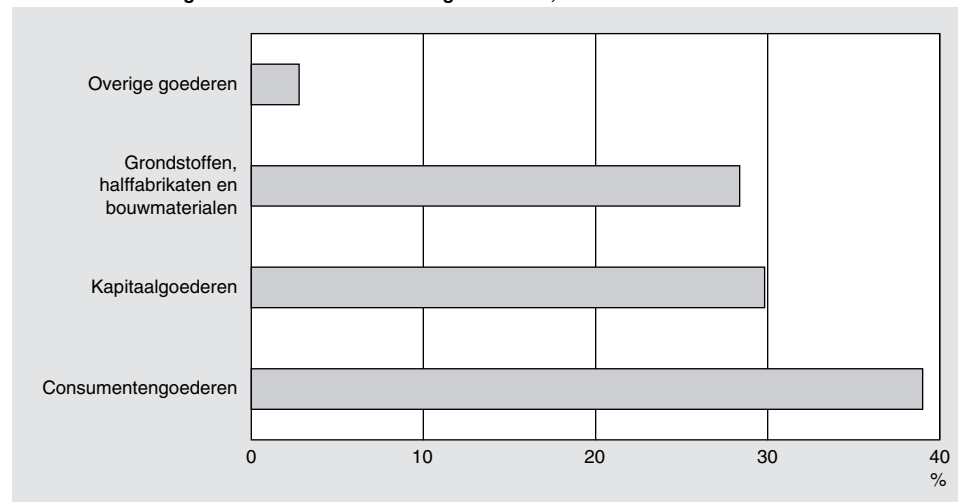

talen van 2008 op hetzelfde niveau. Zo steeg de netto-omzet in het vierde kwartaal van 2008 met slechts 1 procent ten opzichte van het vierde kwartaal van 2007. In elk van de eerste drie kwartalen van 2008 bedroeg de omzetstijging ten minste 11 procent. De abrupte afname van de omzetgroei in het vierde kwartaal van 2008 is ook voor de onderliggende groothandelstakken zichtbaar.

5. Omzetaandelen van de groothandelstakken: consumentengoederen is de grootste tak

Met een netto-omzet van 114 miljard euro had de groothandel in consumentengoederen in 2005 van alle groothandelstakken het grootste aandeel in de omzet van de totale groothandel. Het omzetaandeel van deze tak bedroeg 40 procent van de totale groothandel. De groothandel in overige goederen droeg als kleinste tak slechts 3 procent bij. Deze omzetaandelen van de groothandelstakken zijn in de periode 2003 tot en met 2005 niet veel veranderd.

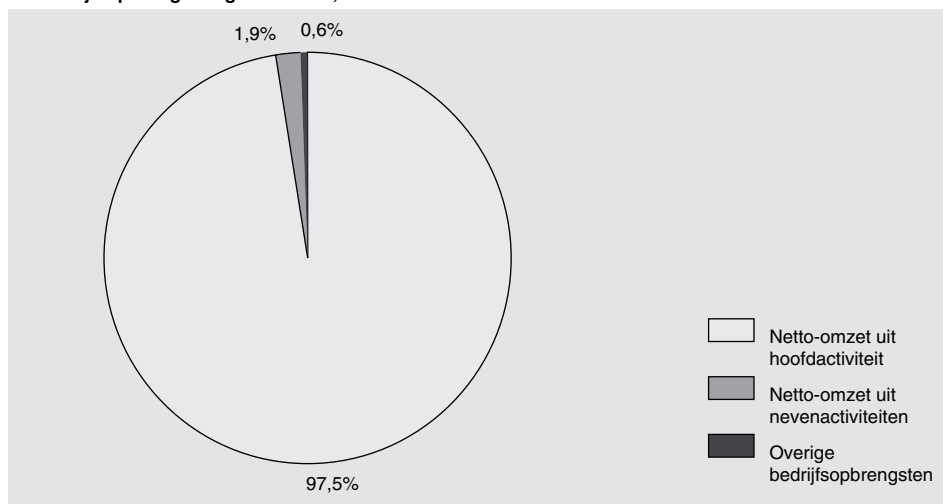
5. Omzetaandelen groothandelstakken in totale groothandel, 2005

6. Bedrijfslasten en -opbrengsten: hoge inkoopwaarde van de omzet

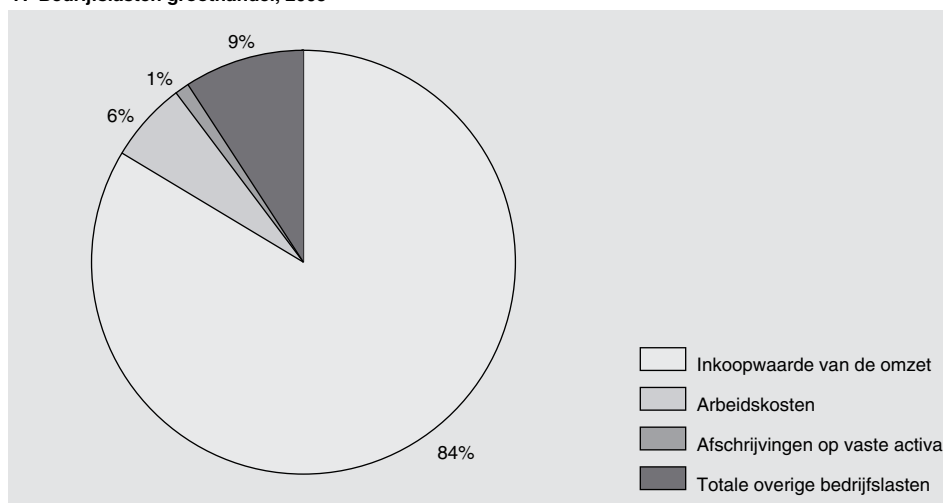
In 2005 bedroegen de bedrijfsopbrengsten in de totale groothandel 293,9 miljard euro. Het grootste deel hiervan betrof netto-omzet uit hoofdactiviteit, namelijk 286,6 miljard euro of 97,5 procent. Slechts 1,9 procent van de bedrijfsopbrengsten had betrekking op netto-omzet uit nevenactiviteiten. De overige bedrijfsopbrengsten droegen voor 0,6 procent bij aan de totale bedrijfsopbrengsten.

6. Bedrijfsopbrengsten groothandel, 2005

Tegenover de bedrijfsopbrengsten staan de bedrijfslasten. In 2005 bedroegen de totale bedrijfslasten in de groothandel 282,3 miljard euro. De inkoopwaarde van de omzet vormde de grootste kostenpost in de groothandel, namelijk 236,3 miljard euro. Dit is 83,7 procent van de totale bedrijfslasten. De arbeidskosten kwamen uit op 17,0 miljard euro en hadden hiermee een aandeel van 6,0 procent in de totale bedrijfslasten. De afschrijvingen bedroegen 2,8 miljard euro, oftewel 1,0 procent van de totale bedrijfslasten. Het niet-kapitaalintensieve karakter en de lage investeringen van de groothandel dragen bij aan de lage afschrijvingskosten. De overige bedrijfslasten ten slotte bedroegen 26,2 miljard euro. Dit komt overeen met 9,3 procent van de totale bedrijfslasten. Voorbeelden van de overige bedrijfslasten zijn verkoop-, communicatie-, energie-, vervoers- en huisvestingskosten.

7. Bedrijfslasten groothandel, 2005

Het saldo van bedrijfsopbrengsten en bedrijfslasten vormt het bedrijfsresultaat. Voor de groothandel komt het bedrijfsresultaat in 2005 uit op 11,6 miljard euro; dat is 4 procent van de totale bedrijfsopbrengsten.

De structuur van de bedrijfsopbrengsten en -lasten voor de totale groothandel is representatief voor de verschillende onderdelen. Bovendien is de structuur in de periode 2003 tot en met 2005 niet sterk gewijzigd.

7. Aantal bedrijven en vestigingen: consumentengoederen is het sterkste vertegenwoordigd

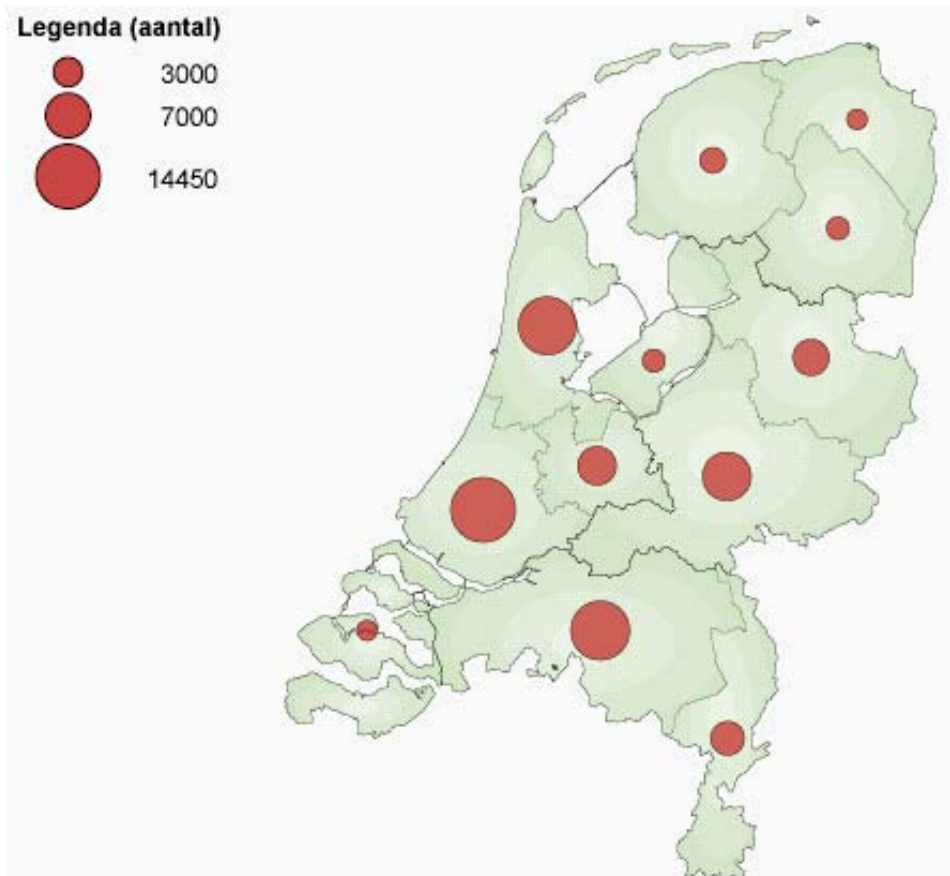
Op 1 januari 2008³⁾ was 7,5 procent van alle bedrijven in Nederland actief in de groothandel. Deze bedrijfstak telde bijna 53 duizend bedrijven. De groothandel in consumentengoederen telde als grootste groothandelstak ruim 22 duizend bedrijven. Dit is krap 42 procent van alle groothandelsbedrijven in Nederland.

Staat 2
Aantal groothandelsbedrijven, 1 januari 2008

Groothandelstakken	Aantal bedrijven
Groothandel (totaal)	52 935
Consumentengoederen	22 260
Kapitaalgoederen	12 500
Grondstoffen, halffabrikaten en bouwmaterialen	13 960
Overige goederen	4 215

In Nederland waren er op 1 januari 2008 in totaal ruim 68 duizend vestigingen⁴⁾ met groothandelsactiviteiten. Hiervan is iets meer dan 21 procent in Zuid-Holland gevestigd, terwijl krap 2 procent een vestiging in Groningen betreft. Procentueel gezien had het grootste aantal vestigingen in Zuid-Holland betrekking op de groothandel in consumentengoederen, namelijk iets meer dan 39 procent. Slechts 9 procent van het aantal vestigingen in deze provincie betrof groothandel in overige goederen.

8. Vestigingen met groothandelsactiviteiten, naar regio, 1 januari 2008

³⁾ In dit artikel wordt voor het aantal bedrijven en het aantal vestigingen gebruik gemaakt van de meest recente cijfers.
⁴⁾ Het aantal vestigingen heeft betrekking op de groothandel inclusief handelsbemiddeling.

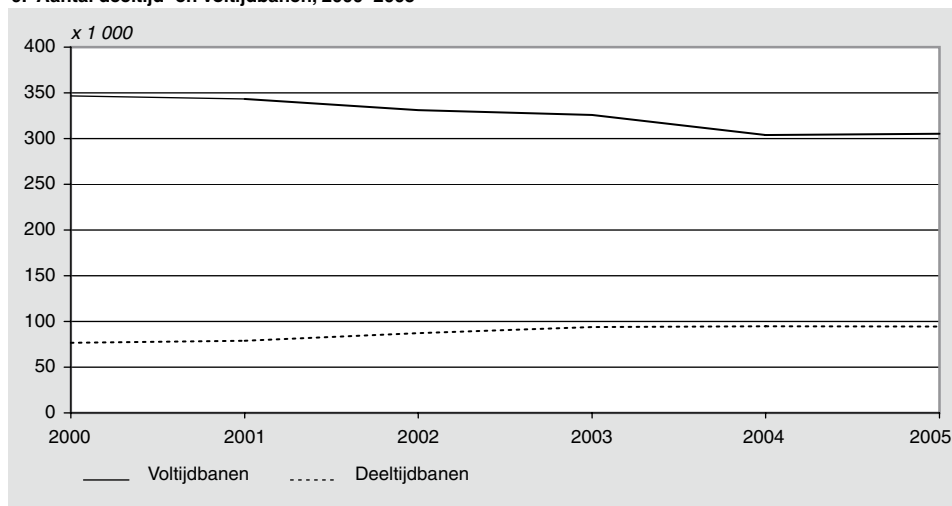
8. Arbeidsvolume en banen: dalend arbeidsvolume

Vanaf 2000 is een daling zichtbaar in het arbeidsvolume van werknemers in de groothandel. In 2005 kwam het arbeidsvolume uit op ruim 362 duizend arbeidsjaren. Dit is bijna 8 procent minder dan in 2000.

Het aantal banen van werknemers in de groothandel bedroeg in 2005 bijna 415 duizend, een daling van 5,6 procent ten opzichte van 2000. Dit komt doordat het aantal voltijdbanen daalde met 12 procent, van ongeveer 347 duizend in 2000 naar iets meer dan 305 duizend in 2005. Het aantal deeltijdbanen nam daarentegen toe van ruim 76 duizend in 2000 naar bijna 95 duizend in 2005. Dit is een stijging van 23,4 procent. Bijna 23 procent van de banen van werknemers in de groothandel werd in 2005 in deeltijd vervuld.

De stijging van het aantal deeltijdbanen is bij zowel mannen als vrouwen zichtbaar. In 2005 werd twee derde van de deeltijdbanen vervuld door vrouwen. Van alle banen werd bijna 29 procent door vrouwen bezet. In de periode 2000-2005 is dit aandeel redelijk stabiel gebleven.

9. Aantal deeltijd- en voltijdbanen, 2000-2005

Tabel 1
Netto-omzet naar soort goed en afzetgebied, 2003-2005

Groothandelstakken	2003	2004	2005
	<i>mln euro</i>		
Consumentengoederen			
Totale netto-omzet	105 606	109 916	113 955
Buitenland	35 159	36 520	41 367
Binnenland	70 447	73 396	72 588
Kapitaalgoederen			
Totale netto-omzet	74 106	81 404	87 092
Buitenland	40 397	41 393	45 896
Binnenland	33 709	40 011	41 196
Grondstoffen, halffabrikaten en bouwmaterialen			
Totale netto-omzet	71 645	78 038	82 889
Buitenland	20 062	20 266	28 245
Binnenland	51 583	57 772	54 644
Overige goederen			
Totale netto-omzet	8 592	7 827	8 122
Buitenland	1 445	1 545	1 597
Binnenland	7 147	6 282	6 525
Totale groothandel			
Totale netto-omzet	259 949	277 185	292 058
Buitenland	97 063	99 724	117 105
Binnenland	162 886	177 461	174 953

Voor meer informatie zie StatLine:
Groothandel en handelsbemiddeling; arbeid en financiën, 2000–2005.

Tabel 2
Omzetontwikkeling, eerste kwartaal 2006–vierde kwartaal 2008

	2006				2007				2008						
	I	II	III	IV	I-IV	I	II	III	IV	I-IV	I	II	III**	IV*	I-IV*
	<i>%-mutatie t.o.v. een jaar eerder</i>														
Consumentengoederen	2,7	6,0	2,6	2,4	3,4	5,2	6,7	9,2	11,0	8,0	7,7	5,9	5,5	3,9	5,7
Kapitaalgoederen	-0,1	-1,2	0,7	3,5	0,8	6,4	9,5	7,0	3,2	6,4	4,9	4,2	0,9	-2,2	1,8
Grondstoffen, halffabricaten en bouwmaterialen	16,7	13,5	12,9	6,9	12,4	10,0	8,8	10,1	19,2	12,1	19,8	25,1	26,7	0,1	17,6
Overige goederen
Totale groothandel (inclusief overige goederen)	6,2	6,4	5,3	4,1	5,5	6,9	7,9	8,7	11,1	8,7	11,0	12,2	11,5	1,0	8,8

Voor meer informatie zie StatLine:
Groothandelsbedrijven; omzetontwikkeling, index 2005=100.

** : (nader) voorlopig.
* : voorlopig.

Tabel 3
Bedrijfsopbrengsten, -lasten en -resultaat, totale groothandel, 2003–2005

	2003	2004	2005
	<i>mln euro</i>		
Totale bedrijfsopbrengsten	261 718	278 781	293 867
Netto-omzet	259 949	277 185	292 058
Netto-omzet hoofdactiviteit	255 400	271 866	286 620
Netto-omzet nevenactiviteit	4 549	5 319	5 438
Overige bedrijfsopbrengsten	1 769	1 596	1 809
Totale bedrijfslasten	252 564	268 374	282 273
Inkoopwaarde omzet	209 027	224 111	236 272
Arbeidskosten	16 463	16 616	17 026
Afschrijvingen op vaste activa	3 187	2 783	2 822
Totale overige bedrijfslasten	233 887	24 864	26 153
Bedrijfsresultaat	9 154	10 406	11 594

Voor meer informatie zie StatLine:
Groothandel en handelsbemiddeling; arbeid en financiën, 2000–2005.

Tabel 4
Aantal vestigingen met groothandelsactiviteiten, naar regio, 1 januari 2008

	Aantal vestigingen
Totaal Nederland	68 210
Drenthe	1 755
Flevoland	1 770
Friesland	2 270
Gelderland	8 025
Groningen	1 400
Limburg	3 880
Noord-Brabant	11 985
Noord-Holland	11 610
Overijssel	4 530
Utrecht	5 135
Zeeland	1 400
Zuid-Holland	14 450

Voor meer informatie zie StatLine:
 Bedrijven; vestigingen naar economische activiteit en regio.

Tabel 5
Arbeidsgegevens, totale groothandel, 2000–2005

	2000	2001	2002	2003	2004	2005
	<i>x 1 000</i>					
Arbeidsvolume	393,9	393,8	385,2	381,2	364,0	362,6
Aantal banen van werknemers	439,2	438,4	432,6	432,6	422,3	414,7
Mannen	314,6	314,0	308,1	308,1	301,6	294,8
Vrouwen	124,6	124,4	124,5	124,5	120,7	119,8
Voltijd	346,7	343,3	331,1	325,9	303,8	305,2
Deeltijd	76,6	78,8	87,1	94,0	94,8	94,5
Flexibel ¹⁾	15,9	16,3	14,3	10,8	23,6	15,0

¹⁾ Tot de werknemers met een flexibel dienstverband worden gerekend uitzendkrachten, oproepkrachten, afroepkrachten, invakkrachten en werknemers van wie de arbeidsduur gewoonlijk varieert tussen een minimum en een maximum aantal uren per week.

Voor meer informatie zie StatLine:
 Enquête werkgelegenheid en lonen.